

sent tidspunkt fremlægger oplysninger, der beviser den pågældendes påstand. Det kan også være tilfældet i en principiel sag, hvor begge parter har en interesse i at få et spørgsmål afklaret.

Hvis hver af parterne for en del taber og for en del vinder sagen, skønner retten efter *stk. 2*, om en fordeling af omkostningerne skal finde sted.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvilke omkostninger det kan komme på tale at pålægge modparten i medfør af bestemmelsen, henvises til betænkningens afsnit IX, kap. 3.2.6.

I *stk. 3-6* er der givet nærmere regler om, hvad der gælder i sager, der afvises eller hæves, og hvilke hensyn retten bør tillægge vægt ved sin omkostningsfastsættelse. Den danske retsplejelovs bestemmelser om sagsomkostninger blev blandt andet på dette punkt ændret ved lov nr. 554 af 24. juni 2005. De foreslåede bestemmelser i *stk. 3, 4 og 6* svarer imidlertid i hovedtræk til reglerne i den danske retsplejelovs § 312, *stk. 3 og 4*, og § 314.

Til § 248

Som anført i bemærkningerne til §§ 243, 244 og 245 foreslås der indført den ordning, at retten kan pålægge den part, der taber sagen helt eller delvist, at erstatte det offentlige de udgifter, som det offentlige har lagt ud, f.eks. til vidneførsel. Begrundelsen for forslaget er nærmere angivet i betænkningens afsnit IX, kap. 4.

Til § 249

Bestemmelsen giver som noget nyt mulighed for at pålægge en part omkostninger, selv om parten vinder sagen.

Det foreslås således, at retten skal kunne pålægge en part, som vinder sagen, at erstatte modparten eller det offentlige de omkostninger, som skyldes, at sagen på grund af forhold, der kan bebrejdes den vindende part, har fået et større omfang end nødvendigt. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis den vindende part har forlangt en række overflødige vidner ført. Begrundelsen for forslaget er nærmere angivet i betænkningens afsnit IX, kap. 4.

Til § 250

Udgangspunktet er, at procesfæller hæfter solidarisk for sagsomkostninger. Procesfællesskab foreligger i sager, hvor kravet kun kan gøres gældende af eller imod flere personer i fællesskab, jf. også den foreslåede § 194. Retten kan imidlertid, når omstændighederne taler derfor, pålægge en eller flere af procesfæl-

lerne at udrede visse dele af sagsomkostningerne. Bestemmelsen svarer til den danske retsplejelovs § 317.

Til § 251

Som beskrevet i bemærkningerne til § 247 har retten pligt til at tage stilling til sagens omkostninger ved sagens afslutning. Den foreslåede § 251 indebærer, at omkostninger kan fastsættes i selve dommen eller i en særskilt beslutning, der efter anmodning skal begrundes.

Det må antages, at også det offentlige vil kunne kræve en afgørelse om sagsomkostninger i tilfælde, hvor det offentlige har udlagt beløb til vidner, syn og skøn eller rejse- og opholdsomkostninger.

Til § 252

Bestemmelsen vedrører den situation, hvor en udlænding optræder som sagsøgt. Situationen vil formentlig ikke være hyppigt forekommende, men der findes at kunne være behov for, at der i disse tilfælde kan kræves sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger.

Til § 253

Det foreslås, at der skal gælde tilsvarende regler for skifterettens og fogedrettens afgørelse af sagsomkostninger, når der træffes afgørelse om indsigelser eller modkrav (dvs. de såkaldte »tvistsager«).

Kapitel 21

Fri proces

Ved lov nr. 554 af 24. juni 2005 blev den danske retsplejelov ændret, blandt andet således at de materielle betingelser for at opnå fri proces blev nuanceret, og således at der skete visse ændringer i reglerne om kompetencen til at bevilge fri proces. Disse regler trådte i kraft den 1. januar 2007.

Reglerne i dette kapitel følger kommissionens forslag, der bygger på de regler om fri proces, der var gældende indtil den 1. januar 2007.

Til § 254

Bestemmelsen fastslår betingelserne for at opnå fri proces, ligesom den bl.a. indeholder reglerne for, hvem der har kompetence til at meddele fri proces.

Betingelserne for at få fri proces fremgår af *stk. 1*, som foreskriver, at en person efter ansøgning kan meddeles fri proces, hvis vedkommende opfylder i alt tre nærmere opregnede betingelser. Det forudsættes, at udtrykket »person« alene omfatter fysiske personer. Juridiske personer såsom selskaber, foreninger og